

RAADSBRIEF

ONDERWERP

Motie vertrouwensexperiment Bijstand.

KENNISNEMEN VAN

1. De voor- en nadelen van Twenterandse deelname aan het vertrouwensexperiment bijstand.

INLEIDING

Op 7 november 2017 heeft de vorige Raad een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht om te verkennen welke mogelijkheden er zijn voor onze gemeente om mee te doen met het vertrouwensexperiment bijstand.

Dit experiment houdt in dat op grond van het Tijdelijk Besluit experimenten Participatiewet het mogelijk is voor 25 gemeenten om te experimenteren met de arbeids- en re-integratie-inspanningen van bijstandsgerechtigden en/of met een gedeeltelijke vrijlating uit arbeid naast de uitkering. Dit rapport onderzoekt de (on)mogelijkheden binnen de Twenterandse context.

Geconcludeerd kan worden dat:

- Er mogelijk positieve (uitstroom)resultaten zijn te behalen door deelname aan het vertrouwensexperiment;
- De initiële personele kosten voor deelname aan dit vertrouwensproject minimaal € 140.000,== zijn, waarbij er geen absolute zekerheid is dat deze kosten worden terugverdiend.
- Onze “hands on”- mentaliteit al veel uitstroom oplevert. Met andere woorden ons re-integratiebeleid werpt zijn vruchten af.

KERNBOODSCHAP

De kerngedachte achter het vertrouwensexperiment bijstand is te onderzoeken wat het effect is van een andere benadering van mensen in de bijstand, gebaseerd op vertrouwen en een positieve bejegening. Doel van het experiment is dat zoveel mogelijk mensen met een bijstandsuitkering:

1. Werk vinden;
2. Parttime werk hebben;
3. Met re-integratieactiviteiten hun kansen op werk vergroten;
4. Vrijwilligerswerk doen of op een andere manier maatschappelijk actief zijn.

Bovenstaande doeleinden passen goed bij onze doelenboom participerende en zelfredzame burgers.

ARGUMENTEN

1.1. Het experiment in de gemeente Wageningen levert (voorlopig) positieve resultaten op.

Op dit moment doen 6 gemeenten formeel mee met het vertrouwensexperiment, namelijk Utrecht, Nijmegen, Deventer, Tilburg, Groningen en Wageningen. Gelet op onze gemeentegrote is Wageningen een redelijke indicator om te onderzoeken of dit experiment ook kan worden uitgevoerd in de Twenterandse context.

Voorlopige resultaten van het project in Wageningen¹

In Wageningen is het vertrouwensexperiment in het najaar van 2017 gestart met circa 400 deelnemers. Uit de 2^e voortgangsrapportage van oktober 2018 valt op te maken dat:

- Bij 34% van de deelnemers de doelstelling is gericht op werk. Voor 7% van de deelnemers is de doelstelling uitstroom door het gaan volgen van een opleiding. Van de overige deelnemers zijn de persoonlijke doelen (nog) niet gericht op het uitstromen uit de bijstand.
- Dat bij 20% van de deelnemers de hoogst haalbare doelstelling is het vinden van parttime werk. Volledige uitstroom uit de bijstand wordt voor deze mensen dus (nog) niet mogelijk gevonden, terwijl er wel mogelijkheden zijn om reguliere arbeid en eigen inkomsten te verwerven.

1.2. Gelet op de bepalingen van de AMvB kan de gemeente Twenterand nog deelnemen.

Formeel dient een verzoek te worden ingediend bij de Minister van Sociale Zaken. Vastgelegd is dat maximaal 25 gemeenten mogen meedoen met het vertrouwensexperiment. Gelet op het aantal deelnemende gemeenten (6) is er nog ruimte voor deelname.

1.3 Uitvoering van het experiment vereist het opzetten van een projectadministratie, monitoring, methodiekontwikkeling en uitvoering.

Ervaringen van de gemeente Wageningen leveren op dat:

- Er een projectleider is aangesteld;
- Dat de automatisering dient te anticiperen op de vereiste gegevens die gevraagd worden. Het goed zorgdragen van de administratie is een verplichting vanuit het Ministerie.
- Er een beroep is gedaan op ESF-SITS subsidie;
- Er nieuwe methodieken en werkmaterialen gemaakt zijn voor de werkconsulenten. Dit is immers nodig omdat per groep de begeleiding varieert, omdat de (persoonlijke) doelstellingen anders zijn.
- Voor inkomensconsulenten zijn een aantal individuele opleidingen ingezet;
- Er in de zomer van 2018 een teamtraining is uitgevoerd, met name gericht op het verder ontwikkelen van de methodiek bij ondersteuning van zelfsturing van de deelnemers.

Kortweg gezegd, er dient veel (vooraf) geïnvesteerd te worden om (uitstroom)baten te genereren. Als we de Wageningse methode volgen, om het vertrouwensexperiment uit te voeren is minimaal 2,5 fte extra nodig. Te denken valt aan een projectleider (circa € 80.000,==), extra administratieve ondersteuning (circa € 20.000,==) en een extra werkconsulent (circa € 40.000,==). Dit houdt grofweg in dat er minimaal € 140.000,== voorafgaande aan het begin van het project geïnvesteerd dient te worden.

1.4 De Twenterandse hands-on methode zorgt voor al voor veel uitstroom.

De inkomens- en werkconsulenten kennen het (uitstroom)profiel van al onze 571 cliënten. Mede door deze kennis, de directe contacten met vrijwilligers- en werkorganisaties en de economische hoogconjunctuur, stromen er op dit moment meer mensen uit dan dat er instromen in de bijstand.

¹ Zie hiervoor www.wageningen.nl/vertrouwenwerkt.

De *gerealiseerde* uitstroom in 2018 tot en met 28 november 2018 bedraagt 90 personen (januari 2018: 661, stand per 28 november 2018: 571²). Meedoen aan dit vertrouwensexperiment kan in potentie meer uitstroom realiseren, maar dit is geen zekerheid.

1.5 De investering is fors in relatie tot het potentieel aantal (vrijwillige) deelnemers.

Twenterand heeft op dit moment 571 Twenteranders in de uitkering zitten, waarvan er gelet op de ervaringen bij andere zes deelnemende gemeenten circa 30 % (vrijwillig) gaat deelnemen. Dit betekent dat bij deelname van de gemeente Twenterand ongeveer 171 Twenterandse deelnemers gaan deelnemen aan het experiment.

In ogenschouw nemend de investeringen in dit project, in tijd, materiaal, (subsidie)aanvragen en andere zaken, vergt het een behoorlijke investering per deelnemer. Te denken is aan het opzetten van een controlegroep, samenwerking met een gerenommeerde universiteit, een gedegen klantenanalyse en intensieve gesprekken met alle deelnemers.

KANTTEKENINGEN

De tegenargumenten zijn hierboven benoemd. We zetten continue in op extra uitstroom en bereiken met onze "hands-on" methode verifieerbare resultaten. Zo maken we steeds meer gebruik van het netwerk dat ontstaat uit de samenwerking tussen economische zaken en sociale zaken. Uw Raad zal op de hoogte worden gebracht van de resultaten van dit initiatief.

BIJLAGEN

Bijgevoegd is de motie van 7 november 2017, de tweede voortgangsrapportage van de gemeente Wageningen en de (formele) voorwaarden om mee te doen aan het vertrouwensexperiment bijstand.

PORTEFEUILLE

Sociale zaken, participatie.

Vriezenveen, 18 december 2018

Burgemeester en wethouders van Twenterand
de secretaris,

de burgemeester,

H.J. ten Brinke

drs. A.E.H. van der Kolk

² Het aantal personen in de uitkering is *niet* gelijk aan het aantal te verstrekken uitkeringen. Dit heeft te maken met het gegeven dat een echtpaar telt als 1 uitkering. Per 1 december 2018 was er sprake van 502 uitkeringspartijen. In totaal zaten er per deze datum 571 Twenteranders in de uitkering.